یادداشت:
مهدی آیینی
دبیرگروه جامعه

همدستی با آتش

زاگرس هنوز می‌سوزد، نیروهای امدادی هنوز آسیب می‌بینند و بالگردهای اطفای حریق هنوز دیر می‌رسند، این چرخه‌ای نابودگر است که به زوال محیط زیست کشور ختم می‌شود، چرخه‌ای که هرسال با افزایش دمای کشور می‌توان شاهد آن بود، تنها تفاوت در این میان تعداد حوادث آتش‌سوزی در طول سال است. هرسال آتش بیشتر به دامان زاگرس می‌افتد، هرسال بلوط‌های بیشتری می‌سوزد و هرسال تصمیم‌های اشتباه بیشتری زوال زاگرس را نزدیک می‌کند.

زاگرس قربانی تصمیم‌های اشتباه است؛ تصمیم‌هایی که مدیران زاگرس‌ندیده برای حفظ و نجات آن می‌گیرند، تصمیم‌هایی که تیشه به ریشه بلوط‌ها می‌زند و شرایط را برای رقم خوردن حوادثی مثل جهنم خائیز مهیا می‌کند.

متهمان ردیف اول آتش‌سوزی خائیز دو دامدار هستند. آنها به دلیل اختلاف ملکی، اراضی مورد اختلاف را آتش زده‌اند؛ اقدامی که تاکنون به نابودی ۴۰ هکتار جنگل ختم شده است.

این بار اولی نیست که اختلاف دو دامدار آتش به پا کرده است. میلیون‌ها دام (بیش از ۵۰ درصد دام کشور) در جنگل‌های زاگرس وجود دارد و تکرار چنین رفتاری از دامداران بعید نیست. اما دامداران فقط به شکل مستقیم جنگل را آتش نمی‌زنند، آنها با چرای دام نیز به نوعی دیگر زمینه را برای آتش‌سوزی فراهم می‌کنند.

دامداران با چرای دام به تنک شدن جنگل‌های زاگرس دامن می‌زنند. دام مازاد نهال‌های جوان را می‌بلعد و فرصت ترمیم را از زاگرس می‌گیرد.

در کنار دامداران، کشاورزان نیز برای تخریب زاگرس بایکدیگر رقابت می‌کنند. کم نیستند کشاورزانی که جنگل را آتش می‌زنند تا زمین بیشتری برای کشت گندم پیدا کنند؛ زراعتی که حدود یک میلیون هکتار وسعت دارد و ریشه‌هایش کم‌کم به قلب زاگرس نیز می‌رسد.

مدیران در چند سال اخیر به‌جای حفظ جنگل توسعه کشت در اراضی شیبدار را در اولویت قرار داده‌اند تا آنجا که دوسال پیش وزیر وقت جهاد کشاورزی برخلاف هشدار فعالان محیط زیست نسق زراعی اراضی زیرآشکوب زاگرس را به رسمیت شناخت.

توسعه کشاورزی در دل جنگل‌های زاگرس، چرای دام مازاد و تغییر اقلیم دست به دست هم داده‌اند و به بیابانی شدن زاگرس سرعت بخشیده‌اند.

به همین دلیل جنگل‌های زاگرس این روزها تنک‌تر ازگذشته شده و همین فرصت رویش را به علف‌های مرتعی داده است؛ علف‌هایی که با خشک شدن حکم انبار باروت را برای زاگرس پیدا می‌کند.

بنابراین جنگل‌ها قربانی کشاورزی و دامداری هستند و سازمان جنگل‌ها باید مانع آن شود، اما نباید از آنها انتظاری داشت. به قول معروف چاقو دسته‌اش را نمی‌برد. شاید مدیران سازمان جنگل‌ها قادر نیستند از مدیران بالادستی خود در وزارت جهاد کشاورزی انتقاد کنند. به همین دلیل سازمانی که متولی ۸۰ درصد اراضی کشور به عنوان منابع طبیعی است، ناچار دست روی دست می‌گذارد تا توسعه ناپایدار منابع طبیعی را به کام مرگ بکشد. به همین خاطر می‌توان گفت سازمان جنگل‌ها و بالاتر از آن وزارت جهاد کشاورزی با آتشی که به جان جنگل‌های زاگرس افتاده، همدست است.

سازمان جنگل‌ها نمی‌تواند برای حفظ جنگل‌های کشور آن طور که باید قدمی بردارد، چون این سازمان در جای درستی قرار ندارد. مدیران این سازمان باید از مدیران بالادستی خود بخواهند اولویت‌شان حفظ جنگل باشد، چراکه اولویت آنها کشاورزی و دامداری است؛ دو عاملی که مثل بختک در زاگرس به جان جنگل افتاده‌است.

بنابراین نباید تعجب کرد چرا بالگردها همیشه برای اطفای حریق دیر می‌رسند. نباید تعجب کرد چرا برخی کشاورزان ناآگاه درختان بلوط را آتش می‌زنند. نباید تعجب کرد چرا ویلاهای غیرقانونی در دل جنگل تخریب نمی‌شود، وقتی سازمان جنگل‌ها حواسش نیست.

سقط جنین به دلیل مشکل بی‌آبی

دسترسی نداشتن به آب شرب باعث سقط جنین پنج مادر در روستای بشیرآباد شهرستان تربت‌جام در استان خراسان رضوی شده است. در این روستا که فقط دوساعت با مشهد فاصله دارد، بیش از ۱۵ سال است که اهالی آن هر روز ناچارند برای تامین آب مورد نیازشان، دبه‌های سنگین آب را در فاصله ۷۰۰ متری تنها قنات روستا با منطقه مسکونی حمل کنند. / ایسنا

ادای احترام به «سپیداران» شهید

همزمان با صدمین روز همه‌گیری ویروس کرونا در کشور، جمعی از روزنامه‌نگاران و فعالان عرصه رسانه با راه‌اندازی پویش «سپیداران» در فضای مجازی به ۱۱۰ پزشک، پرستار و کادر درمان جانباخته در راه نجات بیماران کرونایی ادای احترام کردند. در این پویش، مردم می‌توانند با مراجعه به وب‌سایت سپیداران به نشانی www.sepidaaran.ir ضمن پیوستن به پویش، از اسامی و شرح حال همه اعضای کادر درمان که در دوره شیوع ویروس کرونا در کشور جان خود را از دست داده‌اند، آگاهی پیدا کنند. / جام‌جم دیلی

در سه روز گذشته تعداد مبتلایان به کرونا افزایش چشمگیری داشته است / عکس: مهر

دور برگردان کرونا

ترس از کرونا برای خیلی‌ها کمرنگ شده، اما خطر این بیماری به قوت قبل باقی است

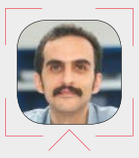

میثم اسماعیلی
جامعه

بازگشت به نقطه اول؛ حالا تعداد مبتلایان به ویروس کرونا در یک روز رسیده است به همان تعداد مبتلایان ۱۳ فروردین؛ روزهایی که مردم هنوز در شوک کرونا بودند و هراس از ابتلا آنها را وادار به ماندن در خانه و رعایت پروتکل‌های بهداشتی می‌کرد، این بار ترسناک‌تر است چراکه از نهیبِ شوک ابتدایی گذشته‌ایم و بسیاری به خیال واهی پایان کرونا به فعالیت روزمره خود بازگشته‌اند. تعداد مبتلایان آنقدر بود که حتی رئیس جمهور که پیشتر توسط منتقدانش مورد سوال بود که چرا بسیاری از محدودیت‌ها را برداشته، هشدار بدهد که با ادامه این روند مجبور است دوباره به محدودیت‌های پیشین بازگردد. برخی هم در این میان از بازگشت کرونا تعبیر به آغاز پیک دوم فراگیری کرده‌اند؛ تعبیری که به گفته مسؤولان وزارت بهداشت اشتباه است و پیک دوم همچنان که پیش از این هم به آن اشاره شده بود در اواخر تابستان و اوایل پاییز امسال آغاز خواهد شد، این یعنی افزایش ابتلا و بالا رفتن آمار مرگ و میرها در حالی است که نه تنها پیک دوم آغاز نشده بلکه بسیاری از کشورهایی که همزمان با ایران پیک اول را تجربه کرده بودند حالا در پایین‌ترین میزان ابتلا و مرگ قرار دارند. بگذریم از جاده‌های قفل شده از ترافیک در چند روز اخیر و آمارهای هولناکی که از میزان مسافرت‌ها منتشر می‌شود، تنها یک فقره از این آمارها حکایت از ورود بیش از ۷۵ هزار خودرو تنها در یک روز به استان گیلان دارد! حتی به قیاس اعداد و آمار روز اعلام شده توسط مسؤولان وزارت بهداشت باید بیش از پیش مراقب این ویروس بود. همین دیروز اعلام شد در ایران بیش از ۱۶۷ هزار بیمار مبتلا به این ویروس وجود دارند که حال بیش از ۲۵۰۰ نفر آنها «بسیار بد» است.

اگر آمار دیروز وزارت بهداشت از تعداد مبتلایان را که حکایت از ابتلای ۲۸۸۶ نفر داشت، کنار بگذارید، این برای دومین روز پیاپی است که شمار مبتلایان به کرونا بیش از ۳۰۰۰ نفر اعلام می‌شود؛ آماری بیشتر از زمان کوران ابتلای اولیه کرونا در ایران. واکنش به این آمار اما به نوعی حکایت از پذیرش بیماری از سوی مردم دارد! جاده‌ها شلوغ و سفرها به راه است، همچنان درصد قابل توجهی از مردم از ماسک و دستکش استفاده نمی‌کنند و بسیاری از مکان‌های تجاری همچون پاساژها و بازارهای محلی فعالیت‌شان را از سر گرفته‌اند. میزان مسافرت‌ها در چند روز اخیر آنقدر بود که حتی سعید نمکی، وزیر بهداشت و درمان هشدار همیشگی‌اش را با چاشنی «نگرانی بیشتر» به رئیس جمهور اعلام کرد و هشدار داد، با این تعداد مسافرت حتما که باید منتظر افزایش ابتلا باشیم و رئیس جمهور هم در پاسخ به این ابراز نگرانی اعلام کرده است «چنانچه در هر بخشی از کشور این هشدارها جدی گرفته نشود و خدای ناکرده شیوع بیماری دوباره اوج بگیرد، مسؤولان ناگزیر از بازگرداندن محدودیت‌ها خواهند بود که این موضوع هم زندگی عادی شهروندان را دچار مشکل خواهد کرد و هم آسیب‌های اقتصادی جدی به جامعه خواهد زد.» این هشدار حسن روحانی درباره بازگشت محدودیت‌ها در صورت تداوم این رویه در حالی صورت می‌گیرد که به دستور دولت از همین هفته گذشته محدودیت‌های اجتماعی در همه شهرها کاهش یافته بود. حسن روحانی روز شنبه گذشته با تاکید بر بازگشایی مساجد و کاهش محدودیت فعالیت پاساژها اضافه کرده بود که «مردم خودشان باید پروتکل‌ها را رعایت کنند.»

اتفاق غیرمترقبه و رکورد ابتلا

تهدید ضمنی حسن روحانی به بازگشت محدودیت‌ها برای شهروندان نشانه‌های دیگری جز آمارهای روزانه هم دارد. در میانه گفته‌های او با سرپرست وزارت صنعت و معدن هم می‌توان دریافت احتمالا باید نگران وضعیت بدتری نسبت به این روزها باشیم. او در گفت‌وگویش با حسین مدرس خیابانی اعلام کرده است «تولید کافی و توزیع دقیق ماسک را با هدف قرار گرفتن مکفی آن در دسترس عامه مردم در صدر توجه خود قرار دهید.» درخواست رئیس جمهور از وزارت صمت برای تولید ماسک بیشتر در حالی صورت می‌گیرد که میزان تقاضا نسبت به ماسک‌ها هم در چند روز اخیر افزایش پیدا کرده است. اما هشدارهای مسؤولان از جمله رئیس جمهور با خروجی تصمیمات دولت در این رابطه تناقضات آشکاری دارد. برگشت محدودیت‌های طرح ترافیک از امروز به تهران یکی از این تصمیمات است، تصمیمی که پیش از آن هفت بار توسط وزیر بهداشت و درمان لغو شده بود و همچنان شهرداری اصرار به اجرای آن دارد، حالا از امروز در تهران طرح ترافیک اجرا می‌شود و این تصمیم منجر به افزایش استفاده از ناوگان حمل و نقل عمومی خواهد بود. یا تصمیم برای بازگشایی سینماها که دیروز از زبان کیانوش جهانپور اعلام شد این هفته درباره آن تصمیم‌گیری خواهد شد. آمار ابتلای ۳۵۷۴ نفری ۱۵ خرداد رکورد ابتلا در یک روز در تمام روزهای فراگیری کرونا بود، اما کیانوش جهانپور می‌گوید احتمال دارد اگر تا پایان خرداد اتفاق غیرمترقبه‌ای رخ ندهد شاهد بازگشایی بسیاری از اماکن فرهنگی و هنری باشیم. احتمالا بالاترین میزان ابتلا در یک روز «اتفاق غیرمترقبه‌ای» برای سخنگوی وزارت بهداشت نیست.

مرگ در می‌زند

در بسیاری از بزنگاه‌های اینچنینی سیاستی در زیر پوست اخبار منتشر شده از سوی مسؤولان می‌توان یافت که بار مشکلات را روی دوش شهروندانش گذاشته است. اصرار عجیب اخباری که سعی داشت مقصر اصلی فراگیری ویروس را رفتار مردم بداند. این اولین بار نیست که دولت‌ها سعی در مقصر جلوه دادن مردم در اتفاقات و بحران‌ها دارند، اما این بار بدبینانه است اسم آن را «سیاستی زیرپوستی» بنامیم. چراکه حالا برای تک تک شهروندان روشن است که رفتار اجتماعی مردم در برابر این ویروس بسیار با آنچه مدنظر مسؤولان وزارت بهداشت و دولتی‌هاست فاصله دارد. بارها و بارها عنوان شده تنها راه مقابله و مهار این ویروس در تمام جهان رعایت و اجرای طرح فاصله‌گذاری فیزیکی است. بر اساس منحنی‌ها، بسیاری از کشورها با رعایت بهتر ضوابط قرنطینه و توصیه‌های فاصله‌گذاری توانسته‌اند بر مدیریت بهینه بیماری فایق بیایند ولی در مورد کشور ایران ،منحنی اوج دومی را نشان می‌دهد که با قدرت بالاتری در حال ورود به کشور است! فریبرز ناطق‌الهی استاد نمونه کشور در مدیریت بحران هم در این رابطه سوی انتقادش را به رفتار مردم می‌گیرد. او در این رابطه می‌گوید « رفتار کرونایی ما ایرانیان با رفتارهای دیگر کشورهای جهان در امر مبارزه با کرونا به هیچ وجه همخوانی ندارد! او در این رابطه نوشته است :« آیا این به جز رفتارهای پرخطر ما چیز دیگری را بیان می‌کند؟ بنده در مقامی نیستم که به دیگران و مردم بگویم چه کنید یا چه نکنید، ولی این هشدار را می‌توانم با صدای بلند به «مردم» عزیز کشورم و هموطنان ارجمندم اعلام کنم که رفتارها و بی‌توجهی خود ما کاملا و یقینا منجر به مرگ عزیزانمان خواهد شد. تبعاتی که فعلا از آنها بی‌خبریم و تنها باید به «مسؤولان» گفت این عادی‌سازی زود بود.»

رکورد سفر شکسته شد

با وجود تاکیدات و هشدارهای مکرر متولیان بهداشتی نسبت به عدم مسافرت، گویا برداشتن محدودیت بین استانی مجوزی برای از سرگیری مسافرت‌ها شده است. گواه این مساله سفر حدود دو میلیون مسافر از سراسر کشور به مازندران در ده روز اول خرداد است، در حالی که در این استان همین حالا بر اساس گزارش دانشگاه علوم پزشکی مازندران و بابل حدود ۳۰۰ بیمار مشکوک مبتلا به ویروس کرونا بر تخت‌های بیمارستانی بستری هستند. آمارهای دیگر هم به همین اندازه هولناک است، یکی از آنها حکایت از ورود بیش از ۷۵ هزار خودرو تنها در یک روز به استان گیلان دارد. این آمار در حالی اعلام می‌شود که بدانیم نام این استان هم در میان استان‌هایی است که روی خط قرمز کرونا قرار دارد.

استان‌های روی خط قرمز

زنگ خطر شیوع موج دوم ویروس کرونا به صدا درآمده و این روزها شاهد شیوع موج دوم کرونا حداقل در ۱۰ استان کشور هستیم. با وجود آمارهای امیدوارکننده در هفته‌های اخیر از کاهش مبتلایان به ویروس کرونا و رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی از سوی مردم، متأسفانه در روزهای اخیر روند رو به رشد مبتلایان و بستری‌شدگان در بیمارستان‌ها را شاهد هستیم که اگر به رفتارهای پرخطر و ممنوع‌شده شامل تجمع و تردد بدون فاصله‌گذاری اجتماعی توجه نشود، انتظار شیوع بیماری کرونا در همه سطوح جامعه وجود دارد.

خوزستان

بسیاری ابتلای بالای این استان را به عقب بودن آغاز فراگیری کرونا در خوزستان مرتبط دانسته‌اند؛ باوری که البته خط بطلانی بود بر ارتباط اقلیم گرم این استان با کرونا. حالا این استان یکی از استان‌های با وضعیت قرمز در ایران است، رعایت نکردن فاصله‌گذاری و نکات ایمنی و تراکم بازارهای این استان از دلایل طغیان کرونا در خوزستان اعلام شده است.

آذربایجان شرقی

زنگ خطر کرونا در آذربایجان‌شرقی خاموش‌شدنی نیست. محمدحسین صومی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی تبریز معتقد است، شناسایی بیماران جدید نشان می‌دهد این ویروس در استان در حال گسترش است. آن طور که او گفته روزانه بین ۸۰۰ تا هزار تست کرونا در این استان انجام می‌شود و با این اوصاف در هفته گذشته «حدود هزار مبتلای جدید به ویروس کرونا در استان» داشته‌ایم.

گیلان

تازه گیلان از حجم فراگیری ابتدایی کرونانفسی تازه کرده بود که باز هم نام این استان به استان‌های پرخطر وارد شده‌است. هر چند رئیس علوم پزشکی گیلان افزایش تعداد بستری‌های کرونا را «نشان‌دهنده شیوع پیک دوم این بیماری در استان» می‌داند اما نباید از سهم مسافرت‌های غیرضروری به این استان در روند صعودی فراگیری کرونا بگذریم. ارسلان سالاری با ابراز نگرانی از افزایش شمار مبتلایان به ویروس کرونا در گیلان دلایل مختلفی نظیر رعایت نکردن فاصله‌گذاری اجتماعی را موجب بالا رفتن آمار بستری‌ها دانسته‌است.

مازندران

جاده‌های درون و برون شهری مازندران و طول نوار ساحلی استان، مملو از مسافران شهرهای اطراف و استان‌های همجوار است. از سویی، اگرچه همچنان کرونا در مازندران جولان می‌دهد و آمارهای مراکز بهداشتی و درمانی استان، از قرارگیری مازندران در ردیف استان‌های زرد و رسیدن به قرمز حکایت دارد، ولی مسؤولان حوزه‌های مختلف صرفاً با بیان این‌که با رعایت موازین بهداشتی و پروتکل‌های وزارت بهداشت، فعالیت صنوف، سواحل و مراکز تفریحی و فرهنگی در مازندران آغاز شده است، مردم را راغب‌تر به حضور در مازندران می‌کنند.

سیستان و بلوچستان

کرونا همچنان در سیستان و بلوچستان جولان می‌دهد و روند ابتلا در این استان همچنان صعودی است. رئیس دانشگاه علوم پزشکی زاهدان روز پنجشنبه اعلام کرد در ۲۴ ساعت گذشته تعداد موارد مثبت آزمایشگاهی بیماری کرونا در سیستان و بلوچستان ۹۸ مورد افزایش یافته و به ۲۶۲۴ نفر رسیده‌است. آن‌طور که هاشمی شهری اعلام کرده از ابتدای شیوع همه‌گیری، ۳۶۴۳ بیمار با علائم تنفسی حاد در بیمارستان‌های استان بستری شده‌اند و ۱۲۸ نفر جان خود را ازدست‌داده‌اند.

بوشهر

«کرونا تمام نشده است.» این هشدار مکرر مسؤولان بوشهر به مردم این استان است. رئیس دانشگاه علوم پزشکی بوشهر گفته هر روز بر افراد مبتلا به کرونا افزوده می‌شود. سعید کشمیری اعلام کرده: باید مردم به این نکته توجه کنند که ویروس کرونا همچنان وجود دارد و افزایش بیماران کرونایی در استان بوشهر نشان از بی‌توجهی برخی افراد نسبت به رعایت پروتکل‌های بهداشتی و فاصله‌گذاری اجتماعی دارد. به گفته او در روزهای اخیر به‌تدریج میزان ابتلا به بیماری کووید- ۱۹ و موارد مثبت کرونا در استان بوشهر با یک شیب نه چندان ملایم در حال افزایش است.

لرستان

هر چند افزایش آزمایش‌ها و غربالگری بیشتر را دلیلی بر افزایش تعداد مبتلایان این استان ذکر کرده‌اند اما نباید از این واقعیت چشم‌پوشی کرد که افزایش تست‌ها به مفهوم کمتر بودن این بیماری نیست. جعفر طولابی، فرماندار خرم‌آباد هم اعلام کرده براساس دستورالعمل‌های بهداشتی در حال حاضر تمامی راه‌های ورودی به آرامستان‌ها تا اعلام وضعیت سفید مسدود و برگزاری مراسم ترحیم و عروسی نیز ممنوع بوده و در اماکن گردشگری، تاریخی، سفره‌خانه‌ها، تالارها، رستوران‌ها تا اعلام وضعیت سفید این محدودیت‌ها ادامه دارد.

کردستان

بی توجهی مردم به رعایت اصول بهداشتی، مسؤولان این استان را مجبور به بازگرداندن محدودیت‌ها کرده است. آن‌طور که حسین خوش‌اقبال معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استاندار کردستان گفته تعدادی از اصناف سنندج از جمله آرایشگاه‌های مردانه و زنانه، باشگاه‌های ورزشی، آموزشگاه‌های خصوصی به‌مدت ۷۲ ساعت بر اساس مصوبه ستاد مقابله با کرونا دوباره تعطیل می‌شوند. این تصمیم در حالی گرفته شده است که شمار مبتلایان در استان به‌ویژه شهرستان‌های سنندج، مریوان و سقز به‌دلیل بی‌توجهی شهروندان به این بیماری روز به روز در حال افزایش است.

همدان

رعایت نکردن پروتکل‌های بهداشتی و برگزاری برخی مراسم جمعی خانوادگی و غیرضروری، دلیل افزایش تعداد مبتلایان به کرونا در استان همدان اعلام شده است. البته منوچهر کرمی، معاون بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی همدان اعلام کرده است: شاخص سرایت‌پذیری ویروس کرونا کاهش پیدا کرده، اما هشدار داده با وجود این وضعیت همچنان گاهی با رعایت نکردن پروتکل‌های بهداشتی و برگزاری برخی مراسم جمعی خانوادگی و غیرضروری مواجه‌ایم که بسیار خطرناک است. پیش از این هم فرماندار همدان کاهش حساسیت مردم این استان به کرونا را نگران کننده خوانده بود.